

РОЗДІЛ 4

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖАХ І ТЕХНІКУМАХ

УДК : 377.3 (430) : 614.253.2

Н. М. Бідюк, Хмельницький, Україна / N. M. Bidyuk, Khmelnytskyi, Ukraine
biduknm@ukr.net

Г. Г. Олеськова, Хмельницький, Україна / H. H. Oleskova, Khmelnytskyi, Ukraine
grugorivna.galuna@gmail.com

ЗАСТОСУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПЛАТФОРМИ FLEXICARE 50⁺ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СЕСТРИНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ НІМЕЧЧИНИ

Анотація. У статті окреслюються основні етапи реалізації проекту освітньої платформи Flexicare 50⁺, яка є прикладом електронного навчання для досвідченого сестринського персоналу. При цьому описуються три сценарії проекту – мікронавчання, змішане навчання та спільнота практиків, а також відзначається особлива роль цієї освітньої платформи у процесі підвищення кваліфікації сестринського персоналу Німеччини. В результаті дослідження було виявлено, що основними медіа елементами, які відіграють важливу роль у мікронавчанні, є гіпертекст, аудіо та зображення. Озвучені професійними коментаторами тексти платформи добре підходять для пояснення різноманітних таблиць, графічних зображень, а також фото з лікарняних буднів сестринського персоналу партнерських клінік. Освітня платформа, завдяки якій контролюється та супроводжується освітній процес при змішаному навчанні, є основою для проведення багатьох різноманітних навчальних заходів. Завдяки цифровим медіа віртуальна аудиторія для проведення семінарських занять надає змогу одночасно навчатись багатьом учасникам проекту. Крім того, зазначається, що сценарій “Спільнота практиків” дає можливість обмінюватись інформацією на форумах через інтернет зі спеціалістами у галузі медсестринства з інших партнерських клінік.

Ключові слова: освітня платформа, сестринський персонал, мікронавчання, змішане навчання, спільнота практиків.

Annotation. The article outlines the main stages of project implementation of learning platform Flexicare 50⁺, which is an example of e-learning for experienced nursing personnel. Hereby, it describes three project scenarios – microlearning, blended learning, community of practice, as well as pays attention to the special role of this learning platform in the nursing training in Germany. The study has found that the main media elements that play an important role in the microlearning are hypertext, audio, and image. The texts of the platform, insonified by professional commentators, are well suited for explaining various tables, graphic images, as well as photographs of the hospital working days of the nursing personnel in the partner clinics. The educational platform, that controls and accompanies the educational process of blended learning, is the basis for conducting many different educational activities. Thanks to the digital media, a virtual audience for seminars offers the opportunity to learn at the same time for many project participants. In addition, it is noted that the scenario “Community of Practice” provides an opportunity to exchange information on forums via the internet with nursing specialists from other partner clinics.

Keywords: learning platform, nursing personnel, microlearning, blended learning, community of practice.

Постановка проблеми. У наш час бурхливого розвитку науково-технічного прогресу особливого значення набуває вміння та бажання особистості до сприйняття інноваційних ідей, наполегливого навчання впродовж життя з метою бути затребуваною в професійному середовищі та суспільному житті. Надзвичайно важливим стає не лише досвід працівників, але їх вміння успішно застосовувати нові знання у їх практичній діяльності.

Одним із чинників, що сприяють професійному розвитку особистості і наразі є джерелом інформації та

комунікації, є цифрові медіа (нім. Digitale Medien). Їх роль у повсякденному житті невпинно зростає. Цьому сприяють створення та урізноманітнення гаджетів, форми використання соціальних мереж, оцифрування робочих процесів, яке може призвести не тільки до змін в сучасних професіях, але і до появи нових. Безумовно, професійне навчання має гнучко реагувати на ці вимоги ринку праці, сприяти адаптації до змін та творчому розвитку особистості, а інтеграція цифрових медіа в професійну освіту може відкривати різноманітні інноваційні рішення.

Нині сестринський персонал стикається з новими проблемами, зокрема зростаючою чисельністю населення похилого віку, нестачею сестринського персоналу, а також високим рівнем робочого навантаження. Крім того, виникає потреба в оволодінні сучасними знаннями, оскільки робочі процеси ущільнюються у зв'язку з коротшою тривалістю перебування в стаціонарних умовах та складністю індивідуального перебігу захворювань пацієнтів.

Аналіз попередніх досліджень. Аналіз зарубіжної психолого-педагогічної літератури з проблематики свідчить про вагомий внесок у професійний розвиток особистості сестринського персоналу віком від 50 років і старше завдяки освітній платформі Flexicare 50⁺, а також загалом у медсестринство, таких дослідників як Л. Гоертц (L. Goertz), А. Рустемайєр-Гольтвік (A. Rustemeier-Holtwick), М. Зігер (M. Sieger), А. Вольперт (A. Wolpert), праці яких є вартими уваги і подальшого дослідження.

Мета статті – виявити основні етапи реалізації проекту освітньої платформи Flexicare 50⁺, описати три сценарії проекту цієї платформи, а також визначити її роль у процесі підвищення кваліфікації сестринського персоналу Німеччини.

Виклад основного матеріалу. У Німеччині з метою підвищення кваліфікації сестринського персоналу, а також інших фахівців медичної галузі, наразі застосовуються та активно впроваджуються сучасні проекти із використанням цифрових медіа. Так, впродовж останніх років запроваджені такі освітні платформи (нім. Lernplattformen) для сестринського персоналу як DiMAP – Digitale Medien in der generalistischen Pflegeausbildung, GaBa_Learn – Game Based Learning, MeCoPflege – Mediencoaches für das Berufsfeld Pflege, Caro – Mediengestützte Reflexion beruflicher Erfahrungen in der Pflegeausbildung, Flexicare50⁺ – Demografie-sensibles Lernen in der Pflege, для парамедиків – EPICSAVE – Notfallsanitätertrainieren mit Serious Games in Virtual Reality, для лікарів – KOLEGEA⁺⁺ – Empfehlungs- und Anreizsysteme für Weiterbildung in Allgemeinmedizin, а також багато інших освітніх платформ для підготовки різних фахівців медичної галузі [1, 2, 3, 7].

Зупинимось детальніше на розгляді освітньої платформи Flexicare 50⁺ [4], яка є прикладом електронного навчання для досвідченого сестринського персоналу (нім. E-Learning für erfahrene Pflegefachkräfte). Завдяки цій освітній платформі здійснюється підвищення кваліфікації, розвиток, тестування та оцінювання сестринського персоналу вікової групи 50⁺, який має надзвичайно цінний досвід практичної роботи, але у нього є потреба в оволодінні сучасними знаннями, в тому числі з актуальних питань доказового медсестринства (англ. Evidence Based Nursing – EBN) [5].

Мета трирічного проекту “Flexicare 50⁺ – Demografie-sensibles Lernen in der Pflege” (01.08.2011 – 31.07.2014), що здійснювався завдяки цій платформі, полягав у наданні можливості досвідченому сестринському персоналу віком від 50 років і старше систематично опанувати нові знання у галузі медсестринства, інтегрувати і застосовувати їх у своїй практичній діяльності.

За допомогою планшетних персональних комп'ютерів (англ. Tablet-PC) такий освітній процес випробовувався на конкретних робочих ситуаціях, на які він був зорієнтований та адаптований відповідно до потреб. Завдяки цій платформі здійснювались різні форми цифрового навчання (нім. digitales Lernen), виконання якого передбачалось у трьох сценаріях, які є характерними для цієї освітньої платформи, а саме – мікронавчання (англ. Microlearning), змішане навчання (англ. Blended Learning), спільнота практиків (англ. Community of Practice) [1, с. 32].

У книзі Л. Гоертц (L. Goertz), А. Рустемайєр-Гольтвік (A. Rustemeier-Holtwick), М. Зігер (M. Sieger), А. Вольперт (A. Wolpert) “Цифрова освіта – доказове медсестринство. Нові медіа у підвищенні кваліфікації сестринського персоналу” (“Digitallernen – evidenzbasiert pflegen. Neue Medien in der Fortbildung von Pflegekräften”) детально описані три сценарії навчання на прикладі освітньої платформи Flexicare 50⁺ [8].

Отже, характеризуючи освітню платформу Flexicare 50⁺, варто зазначити, що основними медіа елементами (нім. mediale Elemente), які відіграють важливу роль у мікронавчанні, є гіпертекст (нім. Hypertext), аудіо (нім. Audio) та зображення (нім. Bild). Загалом, вирішальним для успіху навчання є зрозумілість тексту/гіпертексту. З метою покращення читабельності текстів існує безліч рекомендацій, до яких відносять мовну простоту, компонування, стислість і лаконічність, дотримання яких є показовими на прикладі платформи Flexicare 50⁺. Характерним для неї є багаторазове використання у текстах гіперпосилань (нім. Hyperlinks), які полегшують сприйняття інформації на екрані, хоча можуть викликати певні труднощі у недосвідчених користувачів гаджетів. Озвучені професійними коментаторами тексти платформи потребують постійної уваги

учасників проекту, при цьому вони добре підходять для пояснення різноманітних таблиць, графічних зображень, а також фото з лікарняних буднів сестринського персоналу партнерських клінік [8, с. 71].

Завдяки освітній платформі Flexicare 50+ контролюється та супроводжується освітній процес при змішаному навчанні (використання електронного навчання у поєднанні з традиційним навчанням в аудиторії). Вона є основою для проведення багатьох різноманітних навчальних заходів, таких як документування власного освітнього процесу, а також результатів роботи і досліджень у групі. Завдяки цифровим медіа віртуальна аудиторія для проведення семінарських занять надає змогу одночасно навчатись багатьом учасникам проекту [8, с. 86].

Технічною базою у закритій спільноті Flexicare-Community є система управління навчанням (англ. Learning Management System) та елементи комунікації, які вона містить. Передусім при цьому використовуються форуми, які служать для асинхронного обміну інформацією та можуть бути встановлені для окремих семінарів та навчальних груп. Учасники проекту мають доступ до спільноти практиків через систему управління навчанням разом зі своїм обліковим записом користувача (нім. individueller Benutzer-Account) [8, с. 112].

Перейдемо до більш детального розгляду мікронавчання, змішаного навчання та спільноти практиків (група осіб з різними навичками та досвідом у певній сфері діяльності) на прикладі освітньої платформи Flexicare 50+.

Сценарій 1: “Мікронавчання”

На цьому етапі проекту розроблялись модульні веб-лекції на актуальні теми медсестринства. Ці лекції формують самоусвідомлення сучасного медсестринства сестринським персоналом і сприяють розвитку його професіоналізму. У процесі реалізації проекту за мету ставилась підготовка лекцій на такі теми:

- Шляхи до нових знань: власні запити до науки на прикладі ознайомлення з мультирезистентними бактеріями Метицилін-резистентного золотистого стафілокока;
- Новий профіль професії: чи досі я є асистентом лікаря – так / ні: професійні закони;
- Консультування як метод прийняття рішень: “Сестра, у мене є питання...”;
- Обговорення окремих випадків – три перспективи щодо цілей і методів [5, 6, 8].

Сценарій 2: “Змішане навчання”

Учасники проекту навчались застосовувати метод доказового медсестринства (нім. EBN-Methode) щодо самостійно обраної проблеми зі своєї повсякденної роботи. В цілому, сестринський персонал опрацював 26 питань, до таких, наприклад, можна віднести:

- Як мені піклуватись про неспокійних пацієнтів, хворих на деменцію при зміні їх місця перебування, такої як госпіталізація?
- Як непевність при ходьбі впливає на прагнення пацієнта до автономії?
- Як доглядати за пацієнтами зі штучним відхідником, які стикаються після операції з цілком новою життєвою ситуацією?

Сценарій “змішаного навчання” охоплював 320 навчальних годин, включаючи присутність на занятті та самостійну роботу. Учасники проекту відвідували як веб-лекції (нім. webbasierte Lernlektionen), так і віртуальну аудиторію для семінарських занять (нім. virtueller Seminarraum) [5, 6, 8].

Сценарій 3: “Спільнота практиків”

Цей сценарій дав можливість обмінюватись інформацією на форумах через інтернет зі спеціалістами у галузі медсестринства з інших партнерських клінік. У режимі онлайн-голосування на спеціалізованих форумах більшість учасників проекту обирали “Біль” як початкову тему для обговорень у спільнотах практиків. Крім того, актуальними виявились такі теми:

- Освіта впродовж життя;
- Обмін досвідом / обговорення власне освітньої платформи;
- Теми перших двох навчальних сценаріїв [5, 6, 8].

Висновки. Практичний досвід застосування освітньої платформи Flexicare 50+ у процесі підвищення кваліфікації сестринського персоналу Німеччини свідчить про те, що “змістовна і дидактична концепція перших двох навчальних сценаріїв виявились надійними та успішними для вищевказаної цільової групи”. При цьому слід відмітити, що “всі теми проекту виникли з результатів емпіричного дослідження, а також досвіду робочих ситуацій сестринського персоналу. Результати оцінювання свідчать про успішну перспективу набуття навичок роботи учасників проекту з цифровими медіа. Пошук наукової літератури, а також робота у віртуальній аудиторії для семінарських занять теж виявились успішними” [1, с. 32].

Варто зазначити, що у статті було виявлено основні етапи реалізації проекту освітньої платформи Flexicare 50+, а саме реалізація трьох сценаріїв проекту – мікронавчання, змішаного навчання та спільноти практиків.

Список використаних джерел:

1. Abstractband_eQualification_2013.indd [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bmbf.de/pub/eQualification_2013_Statuskonferenz.pdf
2. eQualification 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bmbf.de/pub/eQualification_2016.pdf
3. eQualification 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.qualifizierungdigital.de/_medien/downloads/Abstractband_eQualification_2017_BITV.pdf
4. Flexicare 50+ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://flexicareplus.de/>
5. Flexicare 50+ – E-Learning für erfahrene Pflegefachkräfte - Qualifizierung Digital [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.qualifizierungdigital.de/de/flexicare-50-547.php>
6. IT-gestützte Wege zu einem selbstbestimmten Lernen und Arbeiten [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://de.slideshare.net/Flexicare/learntec-2014?next_slideshow=1
7. Lernen und Beruf digital verbinden [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jobadu.de/pdfs/02032.pdf>
8. Sieger, M., Goertz, L., Wolpert, A., Rustemeier-Holtwick, A. Digital lernen – evidenzbasiert pflegen. Neue Medien in der Fortbildung von Pflegekräften (2015) Berlin Heidelberg Springer-Verlag

УДК 378.093.2:[174:61]

О.В. Біліченко, м. Вінниця, Україна

АНАЛІЗ ЗМІСТУ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Анотація. У статті визначено структуру професійної етики майбутніх медичних сестер: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, особистісний, рефлексивний компоненти. Проаналізовано складові мотиваційно-ціннісного компонента: мотиви професійної діяльності, професійна спрямованість, професійні інтереси, цінності. Розглянуто склад когнітивного компонента професійної етики: знання, що визначають готовність до налагодження ефективної професійної комунікації. Запропоновано аналіз етичних якостей, що складають зміст особистісного компонента професійної етики. Акцентовано увагу на необхідності формування у майбутніх медичних сестер медичного такту як складової особистісного компонента професійної етики. Зазначено, що рефлексивний компонент професійної етики обумовлює можливість критичного ставлення до способів здійснення діяльності, пошуку інтуїтивного рішення, застосування ширшого кола засобів, логічного обґрунтування і реалізації оптимального варіанту розв'язання проблеми.

Ключові слова: структура, професійна етика, медична сестра, мотиваційно-ціннісний компонент, когнітивний компонент, особистісний компонент, рефлексивний компонент.

THE ANALYSIS OF THE CONTENT OF THE COMPONENTS OF PROFESSIONAL ETHICS TO FUTURE NURSES

Annotation. The article defines the structure of professional ethics for future nurses: motivational-value, cognitive, personal, reflexive components. The components of the motivational-value component have been analyzed: motives of professional activity, professional orientation, professional interests, values. The features of each component have been distinguished, taking into account the medical training of the specialist. The composition of the cognitive component of professional ethics has been considered: knowledge that determines the readiness to establish effective professional communication. The basic knowledge, that is necessary for professional communication, has been defined. The analysis of ethical qualities which form the content of the personal component of professional ethics has been proposed. The hierarchy of the importance of a health worker values has been underlined. Attention has been focused on the necessity of forming a medical tact in future medical nurses as a component of the personal component of professional ethics. The empathy component of professional communication has been considered. It's been noted that the reflexive component of professional ethics determines the possibility of a critical attitude towards the ways of doing business, finding an intuitive solution, using a wider range of means, logical justification and implementing an optimal solution to the problem.